2008-2010 жылдарға арналған "Жасыл ел" бағдарламасын бекіту туралы

Күшін жойған

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007 жылғы 16 қазандағы N 958 Қаулысы. Күші жойылды - Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2010 жылғы 10 қыркүйектегі № 924 Қаулысымен

Ескерту. Күші жойылды - ҚР Үкіметінің 2010.09.10 № 924 Қаулысымен.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007 жылғы 20 сәуірдегі N 319 " Мемлекет басшысының 2005-2007 жылдардағы Қазақстан халқына жыл сайынғы жолдауларын іске асыру жөніндегі негізгі бағыттардың (іс-шаралардың) жалпыұлттық жоспарын және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007-2009 жылдарға арналған бағдарламасын орындау жөніндегі іс-шаралар жоспарын бекіту туралы" қаулысын іске асыру мақсатында Қазақстан Республикасының Үкіметі **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ** :

1. Қоса беріліп отырған 2008-2010 жылдарға арналған "Жасыл ел" бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) бекітілсін.

2. Бағдарламаны іске асыруға жауапты мемлекеттік органдар мен мүдделі ұйымдар:

1) Бағдарламаны іске асыру жөнінде шаралар қабылдасын;

2) жыл сайын 10 қаңтарға және 10 шілдеге Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігіне Бағдарламаның іске асырылу барысы туралы ақпарат берсін.

3. Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігі жыл сайын 1 ақпанға және 1 тамызға Қазақстан Республикасының Үкіметіне Бағдарламаның орындалу барысы туралы жиынтық ақпарат беруді қамтамасыз етсін.

4. Бағдарламаның орындалуын бақылау және үйлестіру Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрі А.С. Есімовке жүктелсін.

5. Осы қаулы 2008 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007 жылғы 16 қазандағы 958 қаулысымен бекітілген

2008-2010 жылдарға арналған
"Жасыл ел" бағдарламасы

Мазмұны

1. Бағдарлама паспорты
2. Кіріспе
3. Орман шаруашылығының және елді мекендерді көгалдандырудың қазіргі жай-күйін талдау
3.1. Орман шаруашылығының және елді мекендерді көгалдандырудың қазіргі жай-күйі, 2005-2007 жылдарға арналған "Жасыл ел" бағдарламасын іске асырудың қорытындылары
3.2. Ормандарды молықтыру және орман өсірудің проблемалық мәселелері
4. Бағдарламаның мақсаты мен міндеттері
5. Бағдарламаны іске асыру тетіктері және негізгі бағыттары
5.1. Ормандарды өрттерден, заңсыз ағаш кесуден және орман заңнамасының басқа да бұзушылықтарынан күзету, оларды зиянкестер мен аурулардан қорғау
5.2. Ормандарды молықтыру және орман өсіру, елді мекендерді көгалдандыру
5.2.1. Мемлекеттік орман шаруашылығы мекемелері мен ерекше қорғалатын табиғи аумақтар аумағында ормандарды молықтыру және орман өсіру
5.2.2. Темір және автомобиль жолдарының бойында қорғаныштық орман екпелерін құру
5.2.3. Гидрографиялық желі, арналар мен су қоймалары бойында орман екпелерін құру
5.2.4. Елді мекендердің жасыл аймақтарын құру және оларды көгалдандыру
5.2.5. Астана қаласының жасыл аймағын құру
5.3. Бағдарламаны іске асыруға жастардың қатысуы
5.4. Жеке орман қорын қалыптастыру және дамыту
5.5. Орман орналастыру және орман шаруашылығын жобалау
5.6. Орман және орман-саябақ шаруашылығы саласындағы кадрлар даярлау және олардың біліктілігін арттыру
5.7. Бағдарламаны ақпараттық қамтамасыз ету
6. Қажетті ресурстар және қаржыландыру көздері
7. Бағдарламаны іске асырудан күтілетін нәтижелер

8. 2008-2010 жылдарға арналған "Жасыл ел" бағдарламасын іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспары

1. Бағдарлама паспорты

Атауы 2008-2010 жылдарға арналған "Жасыл ел" бағдарламасы

Бағдарламаны әзірлеу үшін негіздеме Мемлекет басшысының 2005 - 2007 жылдардағы Қазақстан халқына жыл сайынғы жолдауларын іске асыру жөніндегі негізгі бағыттардың (іс-шаралардың) жалпыұлттық жоспарын орындау жөніндегі іс-шаралар жоспарының 58.1-тармағына және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007 - 2009 жылдарға арналған бағдарламасына сәйкес

Бағдарламаны негізгі әзірлеуші Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігі

Бағдарламаның мақсаты Ормандардың сақталуын қамтамасыз ету, орман көмкерген жер алқаптарын біртіндеп ұлғайту, ормандарды өрттерден күзетуді, зиянкестер мен аурулардан қорғауды жақсарту, ормандардың жас құрылымын, сапалық құрамын және санитарлық жай-күйін жақсарту, елді мекендердегі жасыл желектердің алқаптарын ұлғайту, олардың төңірегінде жасыл аймақтар құру және кеңейту, жастар арасындағы жұмыссыздық деңгейін 2-3%-ға төмендету, Бағдарламаны орындау жөніндегі іс-шараларға жыл сайын 12 мың адамнан тұратын жастар еңбек отрядтарын тарту.

Ормандарды молықтырудың жалпы көлемі 3 жылда 145,18 мың гектар, соның ішінде 2008 жылы - 37,39 мың гектар, 2009 жылы 47,63 мың гектар және 2010 жылы - 60,0 мың гектар болады. Астана қаласының санитарлық аймағын 15,0 мың гектар, жыл сайын 5 мың гектар алқапта құру, қалалар мен елді мекендерде 3 жылда - 13,00 миллион жасыл екпелер отырғызу.

Бағдарламаның міндеттері	Ормандарды өрттерден, заңсыз ағаш кесуден және орман заңнамасының басқа да бұзушылықтарынан күзету тиімділігін арттыру, оларды зиянкестер мен аурулардан қорғау; орман шаруашылығы мемлекеттік мекемелерінің материалдық-техникалық базасын жетілдіру; ормандарды молықтыру және орман өсіру, елді мекендерді көгалдандыру, соның ішінде: орман тұқымы және тұқымбақ шаруашылығын кеңейту; мемлекеттік орман шаруашылығы мекемелері мен ерекше қорғалатын табиғи аумақтар аумағында ормандарды молықтыру және орман өсіру; гидрографиялық желі, арналар мен су қоймалары бойында орман екпелерін құру; елді мекендерді көгалдандыру және көркейту жөніндегі іс-шараларды жүзеге асыру, сонымен бірге Астана қаласының жасыл аймағын құру; "Жасыл ел" бағдарламасын жүзеге асыруға жастардың қатысуы; жеке орман қорын дамыту жөніндегі іс-шаралар; орман орналастыру және жобалау-іздестіру жұмыстары; орман және орман-саябақ шаруашылығы саласында кадрларды даярлау және олардың біліктілігін арттыру;

Бағдарламаны ақпараттық қамтамасыз ету.

Бағдарламаны іске асыру мерзімі	2008-2010 жылдар
Бағдарламаны қаржыландыру көздері	Бағдарламаның іс-шараларын іске асыруға республикалық бюджеттің, жергілікті бюджеттің қаражаты, сыртқы қарыздар және гранттар көзделген: республикалық бюджеттен: 2008 жылы - 7228,57 миллион теңге, 2009 жылы - 7086,17 миллион теңге және 2010 жылы - 7400,09 миллион теңге; жергілікті бюджеттен: 2008 жылы - 7353,50 миллион теңге, 2009 жылы - 7987,71 миллион теңге және 2010 жылы - 8198,45 миллион теңге.

2008-2010 жылдарда "Ормандарды сақтау және республика аумағының орманды жерлерін ұлғайту" жобасына жұмсалатын қаржы көлемі - 2141,3 миллион теңге.
2008-2010 жылдарға арналған шығындар көлемі тиісті жылға арналған "Республикалық бюджет туралы" Қазақстан Республикасының Заңына және жергілікті бюджет туралы облыстық және Астана қаласы мәслихаттарының шешімдеріне сәйкес нақтыланатын болады.

Бағдарламаны іске асырудан күтілетін нәтижелер	Орман өрттерінен зақымдалатын алқаптарды азайту, ормандарды 3 жыл ішінде жалпы көлемі 145,18 мың гектар алқапта молықтыру, соның ішінде 2008 жылы - 37,49 мың гектар, 2009 жылы - 47,63 мың гектар және 2010 жылы - 60,06 мың гектар болады; 15,0 мың гектар, жыл сайын 5 мың гектар алқапта Астана қаласының санитарлық-қорғаныштық жасыл аймағын құру, жыл сайын мемлекеттік орман шаруашылығы мекемелерінің 47 қызметкерінің біліктілігін арттыру, жаңа селекциялық-тұқымбақтық объектілерді құру.

2. Кіріспе

2008-2010 жылдарға арналған "Жасыл ел" бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) Мемлекет басшысының Қазақстан халқына жыл сайынғы 2005-2007 жылдардағы жолдауларын іске асыру жөніндегі негізгі бағыттардың (іс-шаралардың) жалпыұлттық жоспарын орындау жөніндегі іс-шаралар жоспарының 58.1-тармағын және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007 жылғы 20 сәуірдегі N 319 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007-2009 жылдарға арналған бағдарламасын орындау үшін әзірленді.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007-2009 жылдарға арналған бағдарламасы республикада экологиялық жағдайды тұрақтандыруды және жақсартуды, қоршаған ортаны қорғау және табиғат пайдалану саласындағы негізгі міндеттердің бірі ретінде алға қойып отыр.

Осыған байланысты орман шаруашылығы және елді мекендерді

көгалдандыру саласында бағдарлама әзірленді, онда ағаш отырғызу жұмыстарының көлемін ұлғайту, елді мекендерді көгалдандыру және түптеп келгенде осы процестерге жастарды тарту арқылы республика аумағының орманды жерлерін кеңейту жөніндегі негізгі мақсаттар мен міндеттер айқындалған.

3. Орман шаруашылығының және елді мекендерді көгалдандырудың қазіргі жай-күйін талдау

3.1. Орман шаруашылығының және елді мекендерді көгалдандырудың қазіргі жай-күйі, 2005-2007 жылдарға арналған "Жасыл ел" бағдарламасын іске асырудың қорытындылары

Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігінің Орман және аңшылық шаруашылығы комитетінің қарауында 22 мемлекеттік мекеме бар, оларға 3,4 миллион гектар алқапта мемлекеттік орман қоры немесе республикалық мемлекеттік орман қоры алқабының 13,0 % бекітіліп берілген.

Облыстар әкімдерінің қарауында 22,6 миллион гектар алқапта 124 мемлекеттік орман шаруашылығы мекемесі жұмыс істейді, бұл мемлекеттік орман қорының жалпы алқабының 85,6 % құрайды.

2007 жылғы 1 қаңтарға орман қоры есебінің деректері бойынша орман қоры мен ерекше қорғалатын табиғи аумақтар жерлерінің жалпы алқабы 26,4 миллион гектарды (республика аумағының 9,7 %) құрайды, оның орман көмкерген жерлері 12,3 миллион гектар алқапты алып жатыр. Мемлекет аумағының ормандылығы 4,5% құрайды.

Көп жылғы стратегиялық деректер бойынша орта есеппен өрт қаупі бар кезең ішінде мемлекеттік орман қорының аумағында орман өрттерінің мыңға жуық оқиғалары болады. Олардың таралу алқабы көптеген факторларға байланысты, негізінен ауа райы-климаттық жағдайлар болып табылады.

Табиғи факторлар да, адамның қызметі де орман өрттерінің себептері болып табылады, олар өрт қаупінің көктемгі және күзгі шырқау шектерінде барынша қауіп төндіреді. Мәселен, көктемгі және күзгі кезеңдерде далада ауыл шаруашылығы жұмыстарының жүргізілуіне байланысты егістік қалдықтарын өртеуден және отқа сақ болмаудан шығатын өрттер саны да күрт көбейіп кетеді. Табиғи факторлардан найзағай жарқылдары елеулі қатер төндіреді, Ертіс өңірінің жалды ормандарында өрттердің көпшілігі солардан шығады.

Республика бойынша ірі орман өрттеріне жасалған талдау ең үлкен алқапты - 62% - дала өрттерінің мемлекеттік орман қорының аумағына ұласу себебінен

болатын орман өрттері құрайтынын көрсетті.

Орман секторын дамыту басымдықтарының бірі ормандарды молықтыру болып табылады. Қазақстанның 2030 жылға дейінгі даму Стратегиясында және Қазақстан халқына барлық жыл сайынғы жолдауларында Президент осы бағытты мемлекет аумағын экологиялық сауықтыруға жәрдемдесетін басым бағыттардың бірі ретінде бөліп көрсетеді.

Орман дақылдарын өсіріп шығарудың республика аумағының орманды жерлерін арттыруда зор маңызы бар. Бүгінгі күнге жасанды екпелер 1029,3 мың гектарды немесе орман көмкерген жерлердің 10%-ға жуығын құрайды.

1990 жылға дейін ормандарды қалпына келтіру жұмыстары жыл сайын 80 мың гектардан астам алқапта орындалып келді. Бұл орайда тұқым себу мен ағаш отырғызу үлесіне 80%-дай тиетін. Жаңадан өсірілетін орман дақылдарының жалпы көлемінде қылқан жапырақты тұқымдар 16%, ал жапырақты тұқымдар - 84%, оның ішінде сексеуіл - 77% құрайды.

2005 жылы ормандарды молықтыру көлемі 30,7 мың гектар, оның ішінде ағаш отырғызу мен тұқым себу - 24,9 мың гектарды құрады.

Қазақстан Республикасы Президентінің 2005 жылғы 18 ақпандағы Жолдауын іске асыру мақсатында Қазақстан Республикасының Үкіметі 2005-2007 жылдарға арналған "Жасыл ел" салалық бағдарламасын әзірлеп, оны 2005 жылғы 25 маусымдағы N 632 қаулымен бекітті, ол ормандарды сақтау және молықтыру, елді мекендерді көгалдандыру жөніндегі жұмыстарды кеңейтуді, осы жұмыстарға жастардың қатысуын көздеді.

2005-2006 жылдары оны іске асыру барысында ормандарды молықтыру және орман өсіру жөніндегі жұмыстар 67,6 мың гектар, оның ішінде ағаш отырғызу және тұқым себу әдісімен 55,3 мың гектар алқапта жүргізілді.

Орман дақылдары жұмысын қамтамасыз ету үшін қазіргі кезде республикада 143 орман питомнигі бар, оларда жыл сайын әртүрлі дақылдардың 150-200 миллион дана стандартты екпесін өсіруге болады.

270 артықшылығы бар ағаштан, 45 гектар артықшылығы бар екпелерден, тұрақты орман тұқымы учаскелерінен және 850 гектардан асатын орман тұқымы плантацияларынан тұратын селекциялық негіздегі орман тұқымы базасы қалыптасып келеді. Оны одан әрі дамыту үшін екі республикалық мемлекеттік қазыналық кәсіпорын - Алматы және Көкшетау орман селекциялық орталықтары жұмыс істейді.

Әртүрлі нысаналы мақсаттағы ағаш тұқымдарын плантацияда өсіруді дамыту Қазақстанның орман шаруашылығындағы маңызды бағыттардың бірі болып табылады. Осы процеске жеке инвестицияларды тарту, яғни жеке орман иелену институтын дамыту басым мәселе болып табылады, оған мемлекеттік қолдау көрсетілуге тиіс.

Астана қаласының санитарлық-қорғаныштық жасыл аймағын құру жөніндегі жұмыстар 1997 жылдан бері жүргізілуде, қазірдің өзінде 30 мың гектар жасыл екпелер отырғызылды. Бұл жұмыстар одан әрі жүргізіле береді. Қала шетінде екпелер құрумен қатар астанадан бес бағытта темір және автомобиль жолдарының бойында ағаштар отырғызылады.

"Республика ормандарын сақтау және оның аумағының орманды жерлерін көбейту" атты толық көлемді жоба әзірленді, ол Ертіс өңірінің жалды ормандарын және Қызылорда облысында сексеуіл екпелерін сақтауға және қалпына келтіруге, республиканың орман шаруашылығы саласына қолдау білдіруге, сексеуіл ормандарында жайылымдық жерлерді пайдаланудың экологиялық нормаларын әзірлеуге және практикаға енгізуге бағытталған.

Мемлекеттік орман шаруашылығы мекемелері мен табиғат қорғау мекемелерінің материалдық-техникалық базасын нығайту жөнінде жұмыстар жүргізілуде, өртке қарсы және орман қорғау іс-шаралары жүзеге асырылуда.

Ормандарды авиациямен күзету Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2004 жылдың 19 қаңтарындағы N 53 қаулысымен бекітілген нормативтерге сәйкес 5639,5 мың гектар алқапта жүргізіледі.

Республикалық маңызы бар автомобиль жолдарының бойында қорғаныштық екпелер құру және оларды күтіп ұстау жұмыстары атқарылды, мұнда 353 мың түп қалемше отырғызылды.

Темір жолдар бойында 0,15 мың гектар алқапта қорғаныштық екпелер отырғызылды және 62,4 мың гектар алқапта қорғаныштық екпелерге күтім жасау жөнінде іс-шаралар кешені жүргізілді.

1,25 мың гектар алқапта су қорғау екпелерін құру және күтіп ұстау жөнінде іс-шаралар жүргізілді.

Облыстық орталықтарда жалпы алғанда 430 гектар алқапта саябақтар мен жасыл желекті белдеулер отырғызылды.

Елді мекендерді көгалдандыруға студенттік экологиялық отрядтарының сарбаздары қатысты, олардың қатысуымен 2088,5 мың екпе отырғызылды.

2005-2007 жылдары Астана қаласының әкімдігі саябақтар, жасыл желекті белдеулер, бульварлар отырғызу бағдарламасын жүзеге асырды. Жаңадан отырғызылған скверьлер мен саябақтардың жалпы көлемі 34,5 гектар болды.

"Жасыл ел" жастар еңбек жасақтарының қызметін қамтамасыз ету үшін " Жасыл ел" жастар еңбек жасақтарының Республикалық штабы құрылды.

Барлық облыстар мен Астана және Алматы қалаларында оқу орындарының базасында 2005 жылы 28 мың, 2006 жылы 32 мың адамнан тұратын отрядтар құрылды.

3.2. Орманды молықтыру мен орман өсірудің проблемалық мәселелері

Ағаш отырғызу мен ағаш тұқымын себу 8,9 мың гектарға дейін қысқарған 1992 жылдан 2002 жылға дейінгі кезеңде осы жұмыстар көлемінің сан мәрте азайып кетуі тұқымбақтардың (питомниктердің) және орман тұқымы шаруашылығы объектілерінің бір бөлігінің жойылып кетуіне, ағаш отырғызу материалын өсіру көлемінің қысқаруына әкеп соқты.

Елді мекендерде көгалдандыру екпелері ретінде ағаш және бұта тұқымдарының шектеулі ассортименті отырғызылған, қолданыстағы нормативтерге сәйкес жасыл аймақтар, саябақтар, скверьлер елді мекендердің бәрінде бірдей құрылмауда.

Темір және автомобиль жолдарының бойында қорғаныштық екпелер, егістік қорғайтын, жайылымдық қорғайтын және эрозияға қарсы екпелер жеткілікті мөлшерде құрылмаған.

Орман шаруашылығы саласында қызметкерлер саны соңғы жылдары күрт қысқарып кетті, бұл қаржыландырудың азаюымен және жұмыс көлемінің төмендеуімен байланысты. Мемлекеттік орман шаруашылығы мекемелері мен табиғат қорғау мекемелері инженер-техник қызметкерлерінің 30 % жуығының жоғары білімі жоқ. Орта техникалық білімді мамандар жетіспейді. Республикада орманшы-қорықшылар даярлайтын орта техникалық оқу орындары жоқ.

Орман шаруашылығы мамандарын оқыту кезінде қажетті оқу базасының, жабдықтардың, мамандандырылған зертханалардың, жаңа оқулықтар мен арнайы әдебиеттің болмауы, профессор-оқытушы құрамының жетіспеуі талап етілетін біліктілік деңгейіндегі мамандар даярлауды жүзеге асыруға мүмкіндік бермейді.

Кеңестік өкіметтен кейінгі кезеңде ормандарды молықтыру мен орман өсіру көлемінің азайып кетуінің маңызды себептері мемлекеттің орман шаруашылығының жеткілікті мөлшерде қаржыландырылмауымен, білікті кадрлардың жетіспеуімен қатар:

орман саласына жергілікті атқарушы органдарды, өзін өзі басқару органдарын және халықты, сондай-ақ экономиканың жеке секторын кеңінен тартпай, ормандарды иелену және пайдалану функцияларын жүзеге асыратын мемлекеттік институттарға ғана бағдар ұстанған ормандарды басқару жүйесінің орынсыз орталықтандырылуы;

сапалы отырғызу материалын жедел өсіру жөніндегі инновациялық технологиялардың, ормандарды молықтырудың және тез өсетін ағаш тұқымдарының өнеркәсіптік плантацияларын құрудың тиімді тәсілдерінің жетіспеуі болып табылады.

4. Бағдарламаның мақсаты мен міндеттері

Бағдарламаның мақсаты ормандарды қорғау және күзету, молықтыру, елді мекендерді көгалдандыру және олардың төңірегінде осы процестерге жастарды тарту арқылы жасыл аймақтар құру мақсатында кейіннен орман шаруашылығын жүргізу тиімділігін арттыру, ағаш отырғызылған жерлердің көлемін ұлғайту үшін ормандарды және оларды ұтымды пайдалану және әлеуетін еселей түсу саласындағы ахуалды тұрақтандыру болып табылады. Аталған мақсаттарға жету үшін Бағдарламамен келесі қарастырылған:

1. Ормандарды өрттерден, заңсыз ағаш кесуден және орман заңнамасының басқа да бұзушылықтарынан күзету тиімділігін арттыру, оларды зиянкестер мен аурулардан қорғау;

мемлекеттік мекемелердің материалды-техникалық базасын жетілдіру.

2. Ормандарды молықтыру және орман өсіру, елді мекендерді көгалдандыру, соның ішінде:

орман тұқымы және тұқымбақ шаруашылығын кеңейту;

мемлекеттік орман шаруашылығы мекемелері мен ерекше қорғалатын табиғи аумақтар аумағында ормандарды молықтыру және орман өсіру;

темір және автомобиль жолдарының бойында қорғаныштық екпелер құру;

гидрографиялық желі, арналар мен су қоймалары бойында орман екпелерін құру;

елді мекендерді көгалдандыру және көркейту жөніндегі іс-шараларды жүзеге асыру, сонымен бірге Астана қаласының жасыл аймағын құру;

Бағдарламаны жүзеге асыруға жастардың қатысуы;

жеке орман қорын қалыптастыру және дамыту.

3. Орман орналастыру және орман шаруашылығын жобалау.

4. Орман және орман-саябақ шаруашылығы саласында кадрлардың біліктілігін арттыру.

5. Бағдарламаны ақпараттық қамтамасыз ету.

5. Бағдарламаны іске асыру тетіктері және негізгі бағыттары

5.1. Ормандарды өрттерден, заңсыз ағаш кесуден және орман заңнамасының басқа да бұзушылықтарынан күзету, оларды зиянкестер мен аурулардан қорғау

Ормандарды өрттерден, заңсыз ағаш кесуден және орман заңнамасының басқа да бұзушылықтарынан күзетуді мемлекеттік орман күзетінің қызметкерлері және табиғат қорғау мекемелерінің мемлекеттік инспекторлары

жүзеге асырады.

Республикалық маңызы бар жаңа ерекше қорғалатын табиғи аумақтар құру кезінде, сондай-ақ ормандарды жерүсті күзетуді күшейту үшін Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2004 жылғы 19 қаңтардағы N 53 қаулысымен бекітілген нормативтерге сәйкес мемлекеттік инспекторлар мен мемлекеттік орман күзетінің штаты ұлғайтылатын болады.

Ормандарды өрттерден және орман заңнамасының бұзушылықтарынан күзету, оларды зиянкестер мен аурулардан қорғау тиімділігін арттырудың негізі осы бағыттарда іс-шаралар кешенін жүзеге асыратын жердегі және авиациялық қызметтердің пәрменді жүйесін ұйымдастыру болып табылады.

Тиімділікті арттыру мыналардың есебінен қамтамасыз етілетін болады:

ормандарды жерден күзету қызметтерінің материалдық-техникалық базасын бекітілген нормативтерге сәйкес осы заманғы өртке қарсы техникамен және жабдықтармен, күзет машиналарымен, байланыс құралдарымен, қызмет қаруымен және нысандық киіммен кезең-кезеңмен нығайту;

мемлекеттік орман қоры аумағындағы жабылып қалған өртке қарсы объектілерді (бақылау бекеттері, өрт сөндіретін су бөгендері) қалпына келтіру;

ормандарды өртке қарсы жарақтандыру жөнінде іс-шаралар жүргізу, оның ішінде өртке қарсы жолақтар, жыртылған жер жиектерін тарту және оларға күтім жасау, орман шаруашылығы және өртке қарсы мақсаттағы жолдарды жөндеу, сондай-ақ негізінен биологиялық әдістерді пайдаланып, ормандарды зиянкестер мен аурулардан қорғаудың белсенді тәсілдерін қолдану;

ормандардағы өрт қауіптілігінің дәрежесіне байланысты авиациямен қарауылдаудың қажетті жиілігін қамтамасыз ету, өрт сөндіруші-десантшылар санын көбейту;

биотехникалық іс-шаралар жүргізу.

Материалдық-техникалық базаны нығайту Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2004 жылғы 19 қаңтардағы N 53 қаулысымен бекітілген нормативтерге сәйкес жүзеге асырылады.

Темір және автомобиль жолдары, арналар, магистральды құбыр желілері өтетін және басқа да желілік құрылыстар тұрған жерлер жолақтарында орналасқан қорғаныштық екпелерде өртке қарсы алдын алу іс-шаралары жүзеге асырылатын болады.

Ормандарды сақтау үшін орман зиянкестерінің жойылмаған ошақтарында қорғаудың биологиялық әдістері қолданылып, күресудің жойқын шаралары қолданылады, орман патологиялық зерттеулер жүзеге асырылады.

5.2. Ормандарды молықтыру және орман өсіру, елді мекендерді көгалдандыру

5.2.1. Мемлекеттік орман шаруашылығы мекемелері мен ерекше қорғалатын табиғи аумақтар аумағында ормандарды молықтыру және орман өсіру

Қазақстанның кең-байтақ аумағын ескере отырып (272,49 миллион км ^{2}), мемлекеттің орманды жерлерін бір пайызға ғана ұлғайту үшін 2724,9 мың гектар алқапқа ағаш отырғызу және екпелер өсіру қажет. Салыстыру үшін - өткен алпыс жыл ішінде республика аумағында 1025,9 мың гектар жасанды екпелер алқабы құрылды.

Сондықтан ормандарды молықтыру мен орман өсіруге мол шығын жұмсалатынын назарға ала отырып (орташа есеппен 1 гектар 700 АҚШ долларына жуық), бірінші кезекте орман екпелері мына аумақтарда:

1) шөлейттену процесіне ұрымтал алқабы басым бұрын орман өскен жерлерде;

2) ауыл шаруашылығы мақсаттары үшін қолайсыз жерлерді пайдалана отырып, елді мекендерге жақын маңда (жасыл аймақтар, әртүрлі нысаналы мақсаттағы өнеркәсіп плантациялары);

3) гидрографиялық желі, арналар мен су қоймалары бойында;

4) автомобиль және темір жолдар бойында;

5) жайсыз табиғи факторлардың әсерін азайту үшін ауыл шаруашылығы жерлерінде құрылуға тиіс.

Ормандарды молықтыру және орман өсіру жөніндегі іс-шаралардың сапасы жақсартылған тұқымның және отырғызу материалының қажетті мөлшерімен қамтамасыз ету үшін селекциялық-генетикалық негізде тұрақты орман дақылдары тұқымы базасын құру жөніндегі жұмыстар одан әрі жалғастырылатын болады және отырғызу материалын өсіру жөніндегі озық технологияларды қолданып, тұқымбақ шаруашылығы кеңейтіледі.

Ормандарды молықтыру орман дақылдарын себу және отырғызу, сондай-ақ ормандарды табиғи жолмен қалпына келтіру үшін қолайлы жағдайлар жасау арқылы жүзеге асырылатын болады. Ормандарды табиғи жолмен қалпына келтіруге жәрдемдесу тұқымдардың өсіп-өнуіне жағдайлар жасау және ағаш кесілетін жерлерді қоршау мақсатында кеспе ағаштарды жоспарлау, жерді ішінара өңдеу кезінде шаруашылық жағынан бағалы тұқымдардың өркендері мен жас талдарын сақтау арқылы жүргізіледі.

Ең алдымен орман дақылдарын құру өртеңдер мен ағашы кесілген жерлерде

жүзеге асырылатын болады. Осындай алқаптардың басым бөлігі Ертіс өңірінің жалды ормандарында, Қазақ шағын адырлы шоқыларының қарағайлы ормандарында, сексеуіл ормандары өсетін аймақта орналасқан.

2007 жылдан бастап Халықаралық Қайта Құру және Даму Банкінің (бұдан әрі - ХҚДБ) қарызы қаражатының, Қазақстан Республикасы Үкіметінің қосымша қаржыландыруының және Ғаламдық Экологиялық Қор грантының есебінен ірі көлемді "Ормандарды сақтау және республика аумағының орманды жерлерін көбейту" жобасы (бұдан әрі - Жоба) іске асырылуда, ол 7 жылға есептелген.

Жоба шеңберінде Ертіс өңірінің жалды ормандарының аумағында 9 мың гектар орман дақылдары, Арал теңізінің құрғап қалған табанында және Қызылорда облысының мемлекеттік орман қорының аумағында - 22 мың гектар сексеуіл екпелері құрылатын болады.

Облыстық атқарушы органдардың қарауындағы мемлекеттік орман қорының 120,63 мың гектар алқапта ормандарды молықтыру жұмыстарын жүргізу, оның ішінде 88,62 мың гектар алқапта орман дақылдарын құру көзделуде. Жергілікті атқарушы органдардың қарауындағы мемлекеттік орман қорының аумағында ормандарды молықтыру көлемі облыстар бойынша 1-кестеде келтірілген.

1-кесте

мың гектар

Облыс	**Ормандарды молықтыру, барлығы**	**Оның ішінде тұқым сеуіп және ағаш отырғызып**				
2008 жыл	**2009 жыл**	**2010 жыл**	**2008 жыл**	**2009 жыл**	**2010 жыл**	
Ақмола	0,87	0,95	1,03	0,45	0,50	0,55
Ақтөбе	0,51	0,56	0,61	0,51	0,56	0,61
Алматы	3,30	3,40	3,50	0,58	0,61	0,64
Атырау	0,23	0,23	0,23	0,08	0,08	0,08
Шығыс Қазақстан	1,20	1,25	1,30	0,45	0,50	0,55
Жамбыл	10,40	10,40	10,40	7,40	7,40	7,40
Батыс Қазақстан	0,17	0,18	0,19	0,17	0,18	0,19
Қарағанды	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10
Қостанай	1,10	1,20	1,30	0,90	0,90	0,90
Қызылорда, оның ішінде:	4,61	9,61	20,11	4,61	9,61	20,11
Арал теңізінің құрғап қалған						

табанындағы жобалық аумақ	0,50	5,50	16,0	0,50	5,50	16,0
Маңғыстау	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30
Павлодар	0,12	0,11	0,11	0,09	0,08	0,08
Солтүстік Қазақстан	0,65	0,65	0,65	0,25	0,25	0,25
Оңтүстік Қазақстан	8,90	9,50	9,90	6,10	6,70	7,10
Барлығы:	**32,46**	**38,44**	**49,73**	**22,99**	**27,77**	**38,86**

Ерекше қорғалатын табиғи аумақтарда ормандарды молықтыру жөніндегі жұмыстарды "Семей орманы" және "Ертіс орманы" мемлекеттік орман табиғи резерваттары және мемлекеттік ұлттық табиғи парктер жүргізетін болады.

Мемлекеттік орман табиғи резерваттары (бұдан әрі - МОТР) және мемлекеттік ұлттық табиғи парктер (бұдан әрі - МТП) аумағында ормандарды молықтыру көлемдері 2-кестеде келтірілген.

2-кесте

гектар

Атауы	**Ормандарды молықтыру, барлығы**	**оның ішінде ағаш отырғызып**				
2008 жыл	**2009 жыл**	**2010 жыл**	**2008 жыл**	**2009 жыл**	**2010 жыл**	
Баянауыл МҰТП	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0
Іле Алатауы МҰТП	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Қатон-Қарағай МҰТП	200,0	240,0	260,0	100,0	120,0	140,0
Қарқаралы МҰТП	50,0	50,0	50,0	20,0	20,0	20,0
"Көкшетау" МҰТП	365,0	365,0	365,0	85,0	85,0	85,0
"Семей орманы" МОТР	2000,0	5100,0	5700,0	2000,0	5100,0	5700,0
оның ішінде Жоба шеңберінде	0	3000,0	3500,0	0	3000,0	3500,0
"Ертіс орманы" МОТР	2228,0	3228,0	3728,0	2228,0	3228,0	3728,0
Оның ішінде Жоба шеңберінде	0	1000,0	1500,0	0	1000,0	1500,0
Сайрам-Өгем МҰТП	10,0	30,0	50,0	10,0	30,0	50,0
Сандықтау ОӨОШ	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Барлығы:	**5033,0**	**9193,0**	**10333,0**	**4623,0**	**8763,0**	**9903,0**

Көгалдандыру жұмыстарын көшет материалымен қамтамасыз ету бағыттарының бірі жеке орман тұқымбақтарын құру болып табылады.

Селекциялық орман орталықтары орман дақылы өндірісін селекциялық негізге көшіру және негізгі орман құрайтын және интродукцияланған тұқымдардың тұрақты орман тұқымы базасын құру жөніндегі жұмыстар жалғастырылатын болады.

Орталықтардың ең жақын перспективаға негізгі міндеттері:

олардың аумақтарындағы селекциялық-тұқым шаруашылығы объектілерін күзету және күтіп ұстау;

мұрагерлік қасиеттері жақсартылған көшет материалын өсіру және онымен орман иеленушілерді қамтамасыз ету;

жаңа селекциялық-тұқым шаруашылығы объектілерін құру болып табылады.

5.2.2. Темір және автомобиль жолдарының бойында қорғаныштық орман екпелер құру

Темір және автомобиль жолдары, арналар, магистральды құбыр желілері, басқа да желілік құрылыстар бойында қорғаныштық екпелер құру:

көлік магистральдарын қар көшкіндерінен, шаң-тозаңнан, құмнан қорғауға, оларды әдемілеп безендіруге, сондай-ақ автокөліктен шығатын газдың таралуына тосқауыл болатын және оны жұтатын жасыл желекті қорған ретінде пайдалануға;

қысқа мерзімді дем алуға жағдайлар (орындар) жасауға бағытталған.

Көлік және басқа да желілік құрылыстар бойында қорғаныштық екпелер құру және оларға күтім жасау қарауында немесе басқаруында темір жолдар, автомобиль жолдары және басқа да желілік құрылыстар бар ұйымдардың қаражаты есебінен жүзеге асырады.

Орман екпелеріне күтім жасауды, оларды құруды және қалпына келтіруді қамтитын автомобиль жолдарын көгалдандыру жұмыстарын қаржыландыруды автомобиль жолы саласына бөлінетін қаражат шегінде республикалық бюджет қаражатының есебінен Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрлігінің Көлік инфрақұрылымын дамыту комитеті жүргізеді.

Темір жолдар бойындағы жолақтарда жыл сайын 2008 - 2010 жылдар кезеңінде 58,6 мың көшет, автомобиль жолдарының бойында - 52,0 мың, оның ішінде 2008 жылы - 15,7 мың дана, 2009 жылы - 17,3 мың дана және 2010 жылы - 19,0 мың дана көшет отырғызылады.

Екпелер отырғызу Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрлігінің Көлік инфрақұрылымын дамыту комитеті мен "Қазақстан темір жолы ұлттық компаниясы" акционерлік қоғамының ведомстволық ұйымдарының

тұқымбақтарында өсірілген көшет материалымен жүзеге асырылатын болады.

Екпелер құру және оларға күтім жасау жөніндегі жыл сайынғы жұмыстардың көлемі көлік және басқа да желілік құрылыстар салу мен пайдалану жобалары мен жоспарларында көзделеді.

5.2.3. Гидрографиялық желі, арналар мен су қоймалары бойында орман екпелерін құру

Қазіргі кезде Қазақстан су қоймаларының, арналары мен шағын өзендерінің үлкен бөлігінің су қорғау екпелері іс жүзінде жоқ десе де болады, олар су қорғау мақсатындағы жерлер алқабының небәрі 0,46% құрайды.

Өзендер, жылғалар, көлдер, су қоймалары және басқа да су айдындары, арналар, коллекторлар, Қазақстан аумағында 614,3 мың гектар жерді алып жатыр , су қорғау аймақтарының жалпы көлемі - 195,1 мың гектар. Ғылыми ұсыныстарға сәйкес гидрографиялық қор жерінің 8,5% орманды болған жағдайда су көздерін жеткілікті дәрежеде қорғау қамтамасыз етіледі. Осыны басшылыққа ала отырып, республика өзендерінің, арналарының және су қоймаларының су қорғау аймақтарында екпелер құру көлемі шамамен 16,5 мың гектар болады. 2008-2010 жылдар кезеңінде 543 гектар, оның ішінде Батыс Қазақстан облысында - 450 гектар, Жамбыл облысында - 60 г және Оңтүстік Қазақстан облысында - 33 гектар қорғаныштық екпелер отырғызылады.

Ірі су қоймалары және олармен байланысты арналар төңірегінде қорғаныштық екпелер құру мен күтіп ұстауды су шаруашылығы объектілерін пайдалануға берілетін мемлекеттік тапсырыс шеңберінде жүзеге асырған жөн. Ауыл шаруашылығы мақсатында пайдаланылатын жерлер арқылы өтетін суару желісі (арналар) бойында екпелер отырғызуды суару желісін пайдалану құқығы тиесілі меншік иелері немесе жер пайдаланушылар, ал шағын өзендер бойында - мемлекеттік орман шаруашылығының мемлекеттік мекемелері мен табиғат қорғау мекемелері жүзеге асыруға тиіс.

5.2.4. Елді мекендердің жасыл аймақтарын құру және оларды көгалдандыру

Ескерту. 5.2.4-кіші бөлімге өзгерту енгізілді - ҚР Үкіметінің 2009.01.30. N 84 Қаулысымен.

Жасыл аймақтар - қорғаныштық және санитариялық-гигиеналық функциялар орындайтын және халықтың демалыс орны болып табылатын ормандар мен орман саябақтары орналасқан қала шегінен тыс аумақ.

Ауаны оттегімен байытумен, табиғат келбетін әдемілеп безендірумен қатар дұрыс өсірілген екпелер аумақтардың желдетілуіне, лас ауаны тұрғын үйлер мен

өндірістік аймақтардан алып кетуге көмектеседі, тік ауа қабаттарының пайда болуына және ластанған ауаның атмосфераның неғұрлым жоғары қабаттарында сейіліп кетуіне жәрдемдеседі, сондай-ақ ауаны әртүрлі аэрозольдардан, шаң-тозаңнан, күйеден, майда күлден оларды жұтып қою арқылы тазартады.

Қазіргі Қазақстанның халық қоныстанған жерлерінің жүйесі 86 қаланы, 181 кент пен 7681 ауылды (селоны) қамтиды. Қазақстанда қала халқының саны 8,48 миллион адам.

17.5.3.01-78 "Қалалардың жасыл аймақтарының құрамы және мөлшері" мемлекеттік стандартының нормаларына сәйкес халықтың санын және аумақтың ормандылығын ескере отырып, жасыл аймақтардың жалпы көлемі 248,6 мың гектарды құрауға тиіс.

Қазіргі кезде мемлекеттік орман қоры аумағында 155,7 мың гектар жасыл аймақтар және 45,3 мың гектар қала ормандары мен орман саябақтары бар.

Елді мекендерді көгалдандыру жөніндегі жұмыстарды дамыту:

елді мекендерде белгіленген нормативтерге сәйкес жалпы жұрт пайдаланатын екпелер құруды;

өте әдемі және орнықты ағаш тұқымдары мен бұталар қалемшелерін өсіру үшін мемлекеттік және жеке орман тұқымбақтарының желісін дамытуды;

олардың аса шығымдылығын, өсіп-өнуі мен дамуын қамтамасыз ететін тамыр жүйесі жабық қалемшелерді жыл бойы отырғызу технологияларын қолдануды көздейді.

Жасыл желек құрылысы жоспарларын іске асыру облыстық, қалалық және аудандық атқарушы органдардың басқаруымен "Жасыл ел" республикалық штабымен бірлесіп жүзеге асырылатын болады.

Барлық облыс орталықтарында Қазақстан Республикасы Бірінші Президентінің саябақтары құрылады.

Астана қаласында ботаникалық бақ отырғызу жоспарланып отыр.

Үш жыл ішінде 550 саябақ пен скверьлер құрылады (3-кесте).

3-кесте

р/с N	**Облыстар, қалалар атауы**	**Саябақтар мен скверьлер саны, дана**		
2008 жыл	**2009 жыл**	**2010 жыл**		
1	**2**	**3**	**4**	**5**
1	Қарағанды	42	44	48
2	Қостанай	12	14	17
3	Маңғыстау	3	4	4
4	Павлодар	13	14	14

5	Солтүстік Қазақстан	64	64	64
6	Оңтүстік Қазақстан	38	39	40
	Барлығы:	**175**	**183**	**192**

5.2.5. Астана қаласының жасыл аймағын құру

Астана қаласының аймағын құру жөніндегі жұмыстар батыс, оңтүстік және оңтүстік-шығыс бағыттарда одан әрі өрістей түседі.

2010 жылдың аяғына дейін:

оңтүстік-шығыс және шығыс бағыттарда 45 мың гектар алқапта жобалау-іздестіру жұмыстарын жүргізу;

Астана қаласының қала шетіндегі аймағындағы орман өсіруге жарамды 15,0 мың гектар алқапта екпелер құру;

90 мың гектар алқапта екпелерге агротехникалық күтім жасау;

ағаш және бұта тұқымдарының аязға, тұзға төзімді және жылдам өсетін түрлері болатын отырғызу материалының түр-түрін өсіру;

жылдам өсетін ағаш тұқымдарын аудандастыруды одан әрі жалғастыру;

"Жасыл аймақ" РМК-ның материалдық-техникалық базасын арнайы орман шаруашылығы техникасымен және жабдықтарымен нығайту көзделуде.

2008-2010 жылдарға арналған жұмыстар көлемі, сондай-ақ техникаға қажеттілік 4 және 5-кестелерде келтірілген.

4-кесте

р/с N	**Іс-шаралар атауы**	**Өлшем бірлігі**	**Жылдар**	**Жиыны**		
2008	**2009**	**2010**				
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
1.	Жобалау-іздестіру жұмыстары	мың гектар	15	15	15	45
		миллион теңге	63,0	68,0	73,0	204,0
2.	Жер пайдаланушылар-дың залалдарын өтеу	миллион теңге	50,0	70,0	70,0	190,0
3.	Жер телімдерін бөлу	мың гектар	8	8	8	24
4.	Көшет материалын өсіру және сатып алу	миллион дана	10,2	10,5	11,0	31,7
5.	Тез өсетін ағаш тұқымдарын аудандастыру	миллион теңге	0,5	0,5	0,5	1,5
6.	Жер дайындау	мың гектар	5,0	5,0	5,0	15,0

7.	Орман екпелерін отырғызу, оның ішінде қайта жаңартып өсіру	мың гектар	5,0	5,0	5,0	15,0
8.	Агротехникалық күтім	мың гектар	0,25	0,25	0,25	0,75
9.	Орман өсіруге күтім	мың гектар	4,0	4,0	4,0	12,0

5-кесте

Техника мен жабдықтар атауы	**Өлшем бірлігі**	**Жылдар**	**Жиыны**		
2008	**2009**	**2010**			
1	2	3	4	5	6
Тракторлар мен аспалы жабдықтарға қажеттілік	дана	97	106	116	319
оның ішінде күш сыныптары бойынша:					
7 тонна	дана	12	18	25	55
4 тонна	дана	20	22	22	64
3 тонна	дана	65	66	69	200

5.3. Бағдарламаны іске асыруға жастардың қатысуы

Республика аумағының орманды жерлерін және көгалдандыру жұмыстарын ұлғайту жөніндегі міндеттерді шешу осы процеске жаңа жұмыс орындарын беру, мектеп орманшылықтарын, мектептердің усадьба жанындағы учаскелерін құру, орман мен бақ айлықтарын ұйымдастыру, Парктер шерулерін және басқа да қоғамдық экологиялық акциялар, оның ішінде:

әрбір оқушы жеке ағашын отырғызып, мектепті бітіргенге дейін оған күтім жасап, кейіннен ағашты қорғауға жаңа бірінші сынып оқушысына тапсырып кететін "Менің атаулы ағашым";

"Жасыл бақ - таза қала" сияқты акциялар өткізу жолымен жастарды, қоғамдық ұйымдарды тартуды көздейді.

Мектеп орманшылықтарының жұмысын қалпына келтіру жөнінде шаралар қолданылады және олардың қызметін ынталандыру мақсатында жыл сайын мектеп орманшылықтары арасында ұлттық конкурстар өткізіліп тұратын болады.

Шығыс Қазақстан және Павлодар облыстарында жалды ормандарды қалпына келтіруге жастар белсене қатысатын болады.

Көгалдандыру және көріктендіру жұмыстарын қамтамасыз ету үшін жаз кезінде арнайы көгалдандыру жасақтары (құрылыс жасақтары) тартылатын

болады, соның ішінде 2008-2010 жылдары жыл сайын 12 мың адамнан тартылады.

5.4. Жеке орман қорын қалыптастыру және дамыту

Жеке орман қорын дамыту республика аумағының орманды жерлерін ұлғайту жолдарының бірі болып табылады. Облыстарда жеке орман қорын құру үшін жер қорынан және өзге санаттағы жерлерден жер телімдерін бөлу мүмкіндіктері айқындалды. Осы мақсаттарды жүзеге асыруға Бағдарламамен келесі көзделген:

1) Өңірлерде жеке орман қорын құру үшін бөлуге болатын жер телімдерінің алқаптарын анықтау, өзге жер санаттарын жеке орман қорының жерлері санатына (нысаналы мақсат - орман өсіру) ауыстыру жөнінде іс-шаралар жүргізу;

2) Жеке орман қорын құруға бөлінген жерлерде екпелерге мониторинг өткізу.

5.5. Орман орналастыру және орман шаруашылығын жобалау

Орман қорының жай-күйі туралы ақпарат алу орман орналастыру жұмыстарын жүргізу арқылы жүзеге асырылады. Ормандарды түгендеудің қашықтық әдістері мен компьютерлік технологияларды қолдану бөлігінде оларды жүргізу технологиялары жетілдірілетін болады. Кезең-кезеңмен жүзеге асырылатын геоақпараттық жүйелік технологияларын енгізу үшін бағдарламалық қамтамасыз етуді сатып алу аса дәлме-дәл жоспарлау-картографиялық материалын алуға мүмкіндік береді.

Үш жыл ішінде Ақмола, Ақтөбе, Алматы және Қарағанды облыстарының аумағында 2480 гектар алқапта орман орналастыру жұмыстары жүргізіледі.

Орман өсіруге жарамды алаптарды және сүрек пен бұта тұқымдарының түр-түрін іріктеп алу, ормандарды молықтыру және орман өсіру кезінде орман дақылдарының шығымдылығын арттыру және отқа төзімді орман екпелерін алу мәселелері, сондай-ақ мемлекеттік орман қорын өртке қарсы жарақтандыру жобалау-сметалық құжаттаманың негізінде жүзеге асырылатын болады.

Ормандарды өртке қарсы жасақтау жобаларын әзірлеу жөнінде жобалау-іздестіру жұмыстарын жүргізу көзделуде. Өртке қарсы жасақтаудың жобалау жұмыстарының жалпы көлемі 406,6 мың гектар болады.

Сондай-ақ Алматы, Ақтөбе, Қарағанды, Қостанай, Жамбыл және Оңтүстік Қазақстан облыстарының аумағында орман тұқымбақтарын жобалау жөнінде жұмыстар жүргізіледі. Жобаланып отырған орман тұқымбақтарының жалпы көлемі - 166 гектар.

5.6. Орман және орман-саябақ шаруашылығы саласында кадрлар даярлау және олардың біліктілігін арттыру

Саланы орман және орман-саябақ шаруашылығының жас мамандарымен қамтамасыз етуді Қазақ мемлекеттік ұлттық аграрлық университеті, Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті, Бурабай экология және орман шаруашылығы колледжі, Риддер аграрлық-техникалық колледжі, Есіл ауыл шаруашылығы колледжі жүзеге асыруда.

Студенттердің оқу-өндірістік практикадан өтуін Ауыл шаруашылығы министрлігінің Орман және аңшылық шаруашылығы комитетіне қарасты Сандықтау оқу-өндірістік орман шаруашылығы мемлекеттік мекемесі қамтамасыз етеді.

Орман шаруашылығының басшы қызметкерлері мен мамандарының біліктілігін арттыру үшін оларды жыл сайын Ауыл шаруашылығы министрлігінің Ғылыми-өндірістік орталығының базасында қайта даярлау жүзеге асырылуда.

Жастарды орман саласына тарту мақсатында орман және орман саябақ шаруашылығы мамандықтарына мемлекеттік тапсырыс шеңберінде оқыту, сондай-ақ болашақ орманшыларды Ресей Федерациясының, Беларусь Республикасының және Түркияның оқу орындарында жыл сайын 6 адамнан оқыту қажет.

5.7. Бағдарламаны ақпараттық қамтамасыз ету

Бағдарламаны ақпараттық қамтамасыз ету шеңберінде келесі шараларды өткізу жоспарланып отыр:

"Жасыл ел" акцияларын өткізу, дөңгелек үстелдер, семинарлар, жарнамалық іс-шаралар, жазғы демалыс кезінде студенттік еңбек жасақтары үшін жұмыс көлемдерінің мониторингін еткізу, "Жасыл ел" бағдарламасы шеңберінде өткізілетін іс-шараларды жүйелі түрде ақпаратпен сүйемелдеп отыруды қамтамасыз ету.

6. Қажетті ресурстар және қаржыландыру көздері

Осы Бағдарламаны қаржымен қамтамасыз ету көздері республикалық және жергілікті бюджеттердің қаражаты, сондай-ақ қарыз бен гранттар бойынша берілетін қаражат болып табылады.

Бағдарламаны іске асыруға республикалық бюджетте - 21714,83 миллион теңге, жергілікті бюджеттерде - 23539,66 миллион теңге, қарыз бен гранттар бойынша бөлінетін қаражат - 2141,30 миллион теңге мөлшерінде көзделуде.

2008-2010 жылдарға арналған шығыстар көлемі тиісті қаржы жылына арналған "Республикалық бюджет туралы" Қазақстан Республикасының Заңына және жергілікті бюджет туралы облыстық, Астана қаласы мәслихаттарының шешімдеріне сәйкес нақтыланатын болады.

Елді мекендерді көгалдандыруды, жасыл аймақтар құруды және мемлекеттік орман қоры аумағында ормандарды молықтыруды қоса алғанда, бағдарламаны іске асыруға жұмсалатын жергілікті бюджеттердің қаражаты облыстар бойынша 5-кестеде келтірілген.

5-кесте

миллион теңге

Облыс	**Жергілікті бюджеттердегі қаражат барлығы, миллион теңге**					
Жергілікті бюджеттердің қаражаты барлығы	**оның ішінде ормандарды қалпына келтіруге**					
2008 жыл	**2009 жыл**	**2010 жыл**	**2008 жыл**	**2009 жыл**	**2010 жыл**	
Ақмола	273,80	278,87	281,89	35,76	36,74	38,70
Ақтөбе	396,47	355,02	253,14	20,84	22,01	22,00
Алматы	367,38	383,37	399,04	29,23	31,08	33,14
Атырау	89,70	91,00	92,00	2,40	2,70	2,70
Шығыс Қазақстан	482,80	526,30	517,80	48,00	50,00	53,00
Жамбыл	387,22	471,75	492,10	34,86	36,91	39,80
Батыс Қазақстан	303,66	439,81	452,02	22,68	24,21	27,36
Қарағанды	511,34	518,55	565,47	13,84	17,54	22,34
Қостанай	386,30	405,50	426,71	36,10	38,84	41,39
Қызылорда	148,28	149,25	150,26	18,79	19,73	20,72
Маңғыстау	377,67	406,24	418,14	0,69	0,69	0,69
Павлодар	591,15	665,37	664,49	37,22	129,72	128,73
Солтүстік Қазақстан	267,38	286,10	306,12	62,88	69,78	79,48
Оңтүстік Қазақстан	770,51	831,14	911,98	28,74	31,97	34,67
Астана қаласы	1999,84	2179,44	2267,29	0	0	0
Барлығы:	**7353,50**	**7987,71**	**8198,45**	**392,03**	**511,92**	**544,72**

Ормандарды өрттен күзету, оларды зиянкестер мен аурулардан қорғау, ормандарды молықтыру және орман өсіру, орман пайдалануды реттеу жөнінде бағдарламада көзделген іс-шаралардың негізгі көлемін мемлекеттік орман шаруашылығы мекемелері мен табиғат қорғау мекемелері жүзеге асыратын болады. Орман орналастыру, жобалау-іздестіру, орманды авиациямен күзету және өзге де жұмыстарды уәкілетті органның мамандандырылған ұйымдары жүргізеді.

Бағдарлама шеңберінде ормандарды авиациямен күзетуге - 2430,13 миллион теңге, Астана қаласының санитарлық-қорғаныштық жасыл аймағын құруға - 4938,68 миллион теңге көзделуде.

Облыстық атқарушы органдардың қарауындағы ормандарды күзетуге, қорғауға, молықтыруға жұмсалатын қаржы шығындарының жалпы көлемі - 18734,43 миллион теңгені, соның ішінде мемлекеттік орман күзетін ұстау - 7409,11 миллион теңгені құрайды. Облыстық атқарушы органдардың қарауындағы ормандарды күзетуге және молықтыруға қаражат қажеттілігі 6-кестеде келтірілген.

6-кесте

миллион теңге

Облыс	**Ормандарды күзетуге, қорғауға және молықтыруға қаражат қажеттілігі, барлығы**			**соның ішінде орман күзетін ұстауға**		
	2008 жыл	**2009 жыл**	**2010 жыл**	**2008 жыл**	**2009 жыл**	**2010 жыл**
Ақмола	261,72	266,07	268,32	204,65	204,03	202,89
Ақтөбе	309,25	298,80	213,19	218,38	212,90	125,24
Алматы	331,43	344,75	359,43	281,40	291,72	303,22
Атырау	35,70	36,00	37,00	31,30	31,30	32,30
Шығыс Қазақстан	425,90	463,10	448,00	298,90	333,60	315,00
Жамбыл	252,21	275,86	295,25	105,00	115,00	125,00
Батыс Қазақстан	240,02	338,28	347,66	158,74	266,84	272,80
Қарағанды	161,16	158,43	192,40	92,23	110,51	137,80
Қостанай	336,00	353,00	370,00	236,42	247,32	258,41
Қызылорда	129,44	130,41	131,42	107,45	107,45	107,45
Маңғыстау	9,52	4,12	4,12	1,90	1,96	1,90

Павлодар	319,00	320,51	392,12	98,90	127,50	163,10
Солтүстік Қазақстан	266,03	284,62	304,45	164,54	173,33	182,98
Оңтүстік Қазақстан	351,44	384,04	384,04	259,77	270,27	291,81
Астана қаласы	129,43	195,64	166,04	32,86	42,30	60,8
Барлығы:	**3558,25**	**3853,63**	**3913,44**	**2292,43**	**2542,95**	**2580,70**

Бағдарламаны техникалық жағынан қамтамасыз ету үшін жалпы алғанда 3650,19 миллион теңге, соның ішінде республикалық бюджет қаражаты есебінен - 949,19 миллион теңге, оның ішінде нысаналы трансферттермен жергілікті бюджеттерге - 1747,83 миллион теңге және ХКДБ есебінен - 953,17 миллион теңге қажет. Бағдарламаны техникалық жағынан қамтамасыз ету үшін қаржы қаражатына қажеттілік 7-кестеде келтірілген.

7 - к е с т е

миллион теңге

Қаржыландыру көздері	**Барлығы**	**соның ішінде жылдар бойынша**		
2008 жыл	**2009 жыл**	**2010 жыл**		
1	**2**	**3**	**4**	**5**
Қаражат барлығы	3650,19	1750,37	970,25	929,57
1. Мемлекеттік бюджет, соның ішінде:	2697,02	998,63	872,94	825,45
1) республикалық бюджет,	949,19	412,76	264,81	271,62
соның ішінде Жоба шеңберінде	446,69	245,26	97,31	104,12
2) жергілікті бюджеттер	1747,83	585,87	608,13	553,83
соның ішінде облыстар бойынша:				
Ақмола	38,47	12,08	12,81	13,58
Ақтөбе	155,04	78,32	46,77	29,96
Алматы	114,16	35,94	38,62	39,60
Атырау	0,00	0,00	0,00	0,00
Шығыс Қазақстан	30,00	10,00	10,00	10,00
Жамбыл	450,00	110,46	169,24	170,30
Батыс Қазақстан	211,85	45,0	82,31	84,54
Қарағанды	100,60	59,84	27,77	12,99

Қостанай	0,00	0,00	0,00	0,00
Қызылорда	0,00	0,00	0,00	0,00
Маңғыстау	20,45	17,45	1,00	2,00
Павлодар	312,70	115,20	114,40	83,10
Солтүстік Қазақстан	0,00	0,00	0,00	0,00
Оңтүстік Қазақстан	169,15	54,08	56,11	58,96
Астана қаласы	145,4	47,5	49,1	48,8
2. Жоба шеңберінде ХҚДБ бөлетін қарыз	953,17	751,74	97,31	104,12

7. Бағдарламаны іске асырудан күтілетін нәтижелер

Бағдарламаны іске асыру ормандарды күзету, қорғау және молықтыру, оларды ұтымды пайдалану саласындағы ахуалды тұрақтандыруға, ормандардың сақталуын және орман өрттері мен заңсыз ағаш кесуден болатын залалдарды азайтуға және кейіннен орман шаруашылығын жүргізу тиімділігін арттыру үшін негіз қалауға мүмкіндік береді.

Бағдарламаны іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспарын орындаудан күтілетін негізгі нәтижелер:

орман өрттері зақымдайтын алқаптарды өрт қаупі бар кезеңде 10,0 мың гектардан аспайтын көрсеткішке дейін азайту;

ормандарды молықтырудың жалпы көлемі 145,18 мың гектар, соның ішінде 2008 жылы - 37,49 мың гектар, 2009 жылы - 47,63 мың гектар және 2010 жылы - 60,06 мың гектар болады;

550 саябақ пен скверлер қалыптастыру;

15,0 мың гектар, жыл сайын 5 мың гектар алқапта Астана қаласының санитарлық-қорғаныштық жасыл аймағын құру;

15 мың гектар алқапта екпелер отырғызу жобасын және 406,6 гектар алқапта ормандарды өртке қарсы жабдықтаудың жұмыс жобаларын, жалпы көлемі 166 гектар орман тұқымбақтарының жобаларын әзірлеу;

2008-2010 жылдары Бағдарламаны жүзеге асыруға жыл сайын 12000 жасты тарту;

мемлекеттік орман шаруашылығы мекемелерінің, табиғат қорғау мекемелерінің және саланың басқа да мамандандырылған ұйымдарының материалдық-техникалық базасын жыл сайын 83,0 миллион теңгеге нығайту, жыл сайын мемлекеттік орман шаруашылығы мекемелерінің 47 қызметкерінің біліктілігін арттыру, бұл алдағы уақытта орман шаруашылығын жүргізу тиімділігін арттыруға, ормандарды молықтыру және орман өсіру жөніндегі

жұмыстарды кеңейтуге мүмкіндік береді.
жаңа селекциялық-тұқымбақтық объектілерді құру.

8. 2008-2010 жылдарға арналған "Жасыл ел" бағдарламасын іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспары

Р/с N	Іс-шаралар	Аяқталу нысаны	Орын-дауға жауап-тылар	Орын-далу мер-зімі	Болжамды шығыс-тар, миллион теңге	Қаржы-ланды-ру көз-дері
1	2	3	4	5	6	7
1. Ормандарды өрттерден, заңсыз ағаш кесуден және орман заңнамасын басқа да бұзушылықтан күзету, оларды зиянкестер мен аурулардан қорғау						
1.1.	Ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды күтіп ұстауды қамтамасыз ету	Қазақ-стан Респуб-лика-сының Үкіме-тіне ақпарат	АШМ	1 ақпан, 1 тамыз, жыл сайын	2008 жыл - 1775,33 2009 жыл - 1775,33 2010 жыл - 1962,78	Респуб-ликалық бюджет
1.2.	Сандықтау оқу-өндірістік орман шаруашылы-ғының күтіп ұсталуын қамтамасыз ету	Қазақ-стан Респуб-лика-сының Үкіме-тіне ақпарат	АШМ	1 ақпан, 1 тамыз, жыл сайын	2008 жыл - 29,0 2009 жыл - 30,85 2010 жыл - 33,01	Респуб-ликалық бюджет
1.3.	Мемлекеттік орман шаруашылығы мекемелерінің күтіп ұсталуын қамтамасыз ету	АШМ-ге ақпарат	Облыс-тар әкім-діктері	10 қаңтар, 10 шілде, жыл сайын	2008 жыл - 2292,43 2009 жыл - 2542,95 2010 жыл - 2580,70	Жергі-лікті бюджет
	Республикалық маңызы бар заңды тұлға ретінде тіркелген ерекше	Қазақ-стан Респуб-			2008 жыл - 83,74	

1.4.	қорғалатын табиғи аумақтар үшін техника мен жабдықтар сатып алу	лика-сының Үкіме-тіне ақпарат	АШМ	1 ақпан, 1 тамыз, жыл сайын	2009 жыл - 83,74 2010 жыл - 83,74	Респуб-ликалық бюджет
1.5.	Мемлекеттік ор-ман шаруашылығы мекемелері үшін техника мен жабдықтар сатып алу	АШМ-ге ақпарат	Облыс-тар әкімдік-тері, Астана қала-сының әкім-дігі	10 қаңтар, 10 шілде, жыл сайын	2008 жыл - 585,88 2009 жыл - 608,14 2010 жыл - 553,84	Жергі-лікті бюджет
1.6.	"Ормандарды сақтау және рес-публика аумағының орманды жерлерін көбейту жобасы шеңберінде орман шаруашылығы мемлекеттік мекемелері және табиғат қорғау мекемелері үшін техника мен жабдықтар сатып алу	Қазақ-стан Респуб-лика-сының Үкіме-тіне ақпарат	АШМ	1 ақпан, 1 тамыз, жыл сайын	2008 жыл - 245,26 2009 жыл - 97,31 2010 жыл - 104,12 2008 жыл - 751,74 2009 жыл - 97,31 2010 жыл - 104,12	Респуб-ликалық бюджет Қарыз
1.7.	Кордондар, өрт қадағалау мұнараларын, басқа үй-жайлар мен құрылыстар салу және жөндеу	Қазақ-стан Респуб-лика-сының Үкіме-тіне ақпарат АШМ-ге ақпарат	АШМ Облыс-тар әкім-дікте-рі, Астана қала-сының әкім-дігі	1 ақпан, 1 тамыз, жыл сайын 10 қаңтар, 10 шілде, жыл сайын	2008 жыл - 124,02 2009 жыл - 124,02 2010 жыл - 124,02 2008 жыл - 368,16 2009 жыл - 287,63 2010 жыл - 274,4	Респуб-ликалық бюджет Жергі-лікті бюджет
1.8.	"Ормандарды сақ-тау және респуб-лика аумағының орманды жерлерін көбейту" жобасы шеңберінде орман тұқымбақтарын, өрт қадағалау мұнараларын, басқа үй-жайлар мен құрылыстар салу және	Қазақ-стан Респуб-лика-сының Үкіме-тіне ақпарат	АШМ	1 ақпан, 1 тамыз, жыл сайын	2008 жыл - 57,14 2009 жыл - 77,74 2010 жыл - 41,08 2008 жыл - 165,34 2009 жыл	Респуб-ликалық бюджет

	жөндеуді жүзеге асыру				- 238,27 2010 жыл - 125,90	Қарыз
1.9.	Республикалық маңызды заңды тұлға мәртебесі бар ерекше қорғалатын табиғи аумақтар үшін әкімшілік ғимараттар, өрт-химиялық станциялар, өрт қадағалау мұнараларын сатып алу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	АШМ	1 ақпан, 1 тамыз, жыл сайын	2008 жыл - 15,11 2009 жыл - 15,11 2010 жыл - 15,11	Республикалық бюджет
1.10.	Қазақстан Республикасы мемлекеттік орман қоры аумағында өртке қарсы және орман қорғау іс-шараларын жүргізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат АШМ-ге ақпарат	АШМ Облыстар әкімдіктері, Астана қаласының әкімдігі	1 ақпан, 1 тамыз, жыл сайын 10 қаңтар, 10 шілде, жыл сайын	2008 жыл - 782,86 2009 жыл - 782,86 2010 жыл - 782,86 2008 жыл - 504,62 2009 жыл - 532,77 2010 жыл - 511,39	Республикалық бюджет Жергілікті бюджет
1.11.	"Ормандарды сақтау және республика аумағының орманды жерлерін көбейту" жобасы шеңберінде Шығыс Қазақстан, Павлодар, Қызылорда облыстарында өртке қарсы іс-шаралар жүргізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	АШМ	1 ақпан, 1 тамыз, жыл сайын	2008 жыл - 46,01 2009 жыл - 18,68 2010 жыл - 0,95 2009 жыл - 57,26 2010 жыл - 2,93	Республикалық бюджет Қарыз
1.12.	Ормандарды авиациямен қорғау жөнінде жұмыстар жүргізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	АШМ	1 ақпан, 1 тамыз, жыл сайын	2008 жыл - 819,43 2009 жыл - 805,35 2010 жыл - 805,35	Республикалық бюджет
1.13.	Ормандарды авиациямен	Қазақстан Республика-	АШМ	1 ақпан, 1	2008 жыл - 13,66 2009 жыл	

	күзету үшін техника сатып алу	сының Үкіме-тіне ақпарат		тамыз, жыл сайын	- 13,66 2010 жыл - 13,66	Респуб-ликалық бюджет
2. Ормандарды молықтыру және орман өсіру, елді мекендерді көгалдандыру						
2.1.	**Мемлекеттік орман шаруашылығы мекемелері мен ерекше қорғалатын табиғи аумақтар аумағында ормандарды молықтыру және орман өсіру**					
2.1.1.	Тұқым дайындау, өңдеу, сақтау және пайдалану сапасына бақылау жасау, Қазақ мемлекеттік республикалық орман тұқымы мекемесінің ғимаратын ұстау-ды қамтамасыз ету	Қазақ-стан Респуб-лика-сының Үкіме-тіне ақпарат	АШМ	1 ақпан, 1 тамыз, жыл сайын	2008 жыл - 17,21 2009 жыл - 18,24 2010 жыл - 19,58	Респуб-ликалық бюджет
2.1.2.	Орман дақылдары жұмыстарын тұқым қуалаушылық қасиеттері жақсартылған көшет материалы-мен қамтамасыз ету және тұрақты орман тұқымы базасын қалып-тастыру және күтіп ұстау жөніндегі жұмыс-тарды жалғастыру	Қазақ-стан Респуб-лика-сының Үкіме-тіне ақпарат	АШМ	1 ақпан, 1 тамыз, жыл сайын	2008 жыл - 51,74 2009 жыл - 55,00 2010 жыл - 58,86	Респуб-ликалық бюджет
2.1.3.	Орман тұқымбақ-тарын қалпына келтіруді қамтамасыз ету	Қазақ-стан Респуб-лика-сының Үкіме-	АШМ Облыс-	1 ақпан, 1 тамыз, 2010 жыл 10 қаңтар, 10	2010 жыл - 8,00 2008 жыл - 67,17 2009 жыл	Респуб-ликалық бюджет Жергі-

		тіне ақпарат АШМ-ге ақпарат	тар әкімд-іктері	шілде, жыл сайын	- 173,16 2010 жыл - 180,62	лікті бюджет
2.1.4.	Орманның табиғи жолмен қалпына келуіне жәрдем-десу шараларын жүргізу	Қазақ-стан Респуб-лика-сының Үкіме-тіне ақпарат АШМ-ге ақпарат	АШМ Облыс-тар әкімд-іктері	1 ақпан, 1 тамыз, жыл сайын 10 қаңтар, 10 шілде, жыл сайын	2008 жыл - 1,45 2009 жыл - 1,45 2010 жыл - 1,45 2008 жыл - 12,28 2009 жыл - 12,99 2010 жыл - 13,89	Респуб-ликалық бюджет Жергі-лікті бюджет
2.1.5.	Себу және отыр-ғызу әдісімен ормандарды молықтыру және орман өсіру жөнінде іс-шара-лар өткізу	Қазақ-стан Респуб-лика-сының Үкіме-тіне ақпарат АШМ-ге ақпарат	АШМ Облыс-тар әкімд-іктері	1 ақпан, 1 тамыз, жыл сайын 10 қаңтар, 10 шілде, жыл сайын	2008 жыл - 487,30 2009 жыл - 478,94 2010 жыл - 479,30 2008 жыл - 313,62 2009 жыл - 328,02 2010 жыл - 352,45	Респуб-ликалық бюджет Жергі-лікті бюджет
2.1.6.	"Ормандарды сақ-тау және респуб-лика аумағының орманды жерлерін көбейту" жобасы шеңберінде себу және отырғызу әдісімен орман-дарды молықтыру және орман өсіру жөнінде іс-шара-лар жүргізу	Қазақ-стан Респуб-лика-сының Үкіме-тіне ақпарат	АШМ	1 ақпан, 1 тамыз, жыл сайын	2008 жыл - 103,88 2009 жыл - 79,71 2010 жыл - 115,53 2009 жыл - 244,32 2010 жыл - 354,11	Респуб-ликалық бюджет Қарыз
2.2. Темір және автомобиль жолдарының бойында қорғаныштық орман екпелерін құру						

2.2.1.	Жалпы жұрт пайдаланатын республикалық маңызы бар автомобиль жолдарының бойында орман жолақтарын және басқа да екпелер құру және күтіп ұстау жөнінде іс-шаралар жүргізу	АШМ-ге ақпарат АШМ-ге ақпарат	ККМ Облыстар әкімдіктері	10 қаңтар, 10 шілде, жыл сайын 10 қаңтар, 10 шілде, жыл сайын	2008 жыл - 320,0 2009 жыл - 320,0 2010 жыл - 320,0 2008 жыл - 129,71 2009 жыл - 147,66 2010 жыл - 155,26	Республикалық бюджет Жергілікті бюджет
2.2.2.	Темір жолдар бойында орман жолақтарын және басқа да екпелер құру және күтіп ұстау жөнінде іс-шаралар жүргізу	АШМ-ге ақпарат	ККМ (шақыру), облыстар әкімдіктері	10 қаңтар, 10 шілде, жыл сайын	2008 жыл - 3,50 2009 жыл - 3,62 2010 жыл - 3,74	Жергілікті бюджет
2.3. Гидрографикалық желі, арналар және су қоймалары бойында орман екпелерін құру						
2.3.1.	Су қорғау екпелерін құру және күтіп ұстау жөнінде іс-шаралар жүргізу	АШМ-ге ақпарат	Облыстар әкімдіктері	10 қаңтар, 10 шілде, жыл сайын	2008 жыл - 30,09 2009 жыл - 26,63 2010 жыл - 32,50	Жергілікті бюджет
2.4. Елді мекендердің жасыл аймақтарын құру және оларды көгалдандыру						
2.4.1.	Елді мекендердің жасыл аймақтарын (Астана қаласының санитарлық-қорғаныштық жасыл аймағынан басқа) құру және күтіп ұстау жөнінде іс-шаралар жүргізу	АШМ-ге ақпарат	Облыстар, Астана қаласының әкімдіктері	10 қаңтар, 10 шілде, жыл сайын	2008 жыл - 426,33 2009 жыл - 470,96 2010 жыл - 521,61	Жергілікті бюджет

2.4.2.	Облыс орталықта-рында, Астана қаласында парк-тер мен скверлер, соның ішінде Қазақстан Рес-публикасы Бірінші Президентінің паркін құру	АШМ-ге ақпарат	Облыс-тар, Астана қала-сының әкім-діктері	10 қаңтар, 10 шілде, жыл сайын	2008 жыл - 390,37 2009 жыл - 436,89 2010 жыл - 457,83	Жергі-лікті бюджет
2.4.3.	Облыстардың елді мекендерінде жасыл желектер отырғызу	АШМ-ге ақпарат	Облыс-тар, Астана қала-сының әкім-діктері	10 қаңтар, 10 шілде, жыл сайын	2008 жыл - 239,82 2009 жыл - 293,84 2010 жыл - 313,00	Жергі-лікті бюджет
2.4.4.	Жергілікті маңызы бар жолдар бойында қорғаныштық екпелер құру	АШМ-ге ақпарат	Облыс-тар әкім-діктері	10 қаңтар, 10 шілде, жыл сайын	2008 жыл - 82,96 2009 жыл - 88,84 2010 жыл - 93,20	Жергі-лікті бюджет
2.5. Астана қаласының жасыл аймағын құру						
2.5.1.	Жасыл аймақтың орман екпелерін, көшет материалы-ның түр-түрін өсіру және олар-ға күтім жасау, жылдам өсетін ағаш тұқымдарын аудандастыруды одан әрі жалғас-тыру жөнінде жұмыстар жүргізу	Қазақ-стан Респуб-лика-сының Үкіме-тіне ақпарат АШМ-ге ақпарат	АШМ Астана қала-сының әкім-дігі	1 ақпан, 1 тамыз, жыл сайын 10 қаңтар, 10 шілде, жыл сайын	2008 жыл - 1441,41 2009 жыл - 1502,67 2010 жыл - 1604,84 2008 жыл - 1815,7 2009 жыл - 1924,7 2010 жыл - 2040,2	Респуб-ликалық бюджет Жергі-лікті бюджет
2.5.2.	Жасыл аймақтың орман екпелерін құру үшін жоба-лау-іздестіру жұмыстарын жүргізу	Қазақ-стан Респуб-лика-сының Үкіме-тіне ақпарат	АШМ	1 ақпан, 1 тамыз, жыл сайын	2008 жыл - 79,92 2009 жыл - 79,92 2010 жыл - 79,92	Респуб-ликалық бюджет
	Жасыл аймақта орман екпелерін егу үшін жер	Қазақ-стан Респуб-		1 ақпан, 1	2008 жыл - 50,0 2009 жыл	Респуб-ликалық

2.5.3.	пайдаланушылар-дан алынған жерлердің залалдарын өтеу	лика-сының Үкіме-тіне ақпарат	АШМ	тамыз, жыл сайын	- 50,0 2010 жыл - 50,0	бюджет
2.5.4.	ҚР АШМ Орман және аңшылық шаруашылығы комитетіне қарасты "Жасыл аймақ" Республи-калық мемлекет-тік кәсіпорнының материалдық-тех-никалық базасын арнайы орман шаруашылығы тех-никасымен және жабдықтарымен нығайту	Қазақ-стан Респуб-лика-сының Үкіме-тіне ақпарат	АШМ	1 ақпан, 1 тамыз, жыл сайын	2008 жыл - 70,10 2009 жыл - 70,10 2010 жыл - 70,10	Респуб-ликалық бюджет
2.6. Бағдарламаны іске асыруға жастардың қатысуы						
2.6.1.	Республика бойынша "Менің атаулы ағашым" табиғат қорғау акциясын өткізу	АШМ-ге ақпарат	БҒМ	10 қаңтар, 10 шілде, жыл сайын	Шығынсыз	
2.6.2.	Республикалық және облыстық деңгейлерде "Жасыл ел" еңбек жасақтарының қызметін дамыту	АШМ-ге ақпарат	БҒМ	10 қаңтар, 10 шілде, жыл сайын	2008 жыл - 20,239 2009 жыл - 21,645 2010 жыл - 23,15	Респуб-ликалық бюджет
2.6.3.	"Жасыл ел" жас-тар еңбек жасақ-тарының қатысу-шыларын арнайы киіммен қамтамасыз ету	АШМ-ге ақпарат	БҒМ	Сәуір, жыл сайын	2008 жыл - 108,0 2009 жыл - 115,56 2010 жыл - 123,64	Респуб-ликалық бюджет
2.6.4.	"Жасыл ел" жастар еңбек жасақтарының көгалдандыру жұмыстарына қатысуы	Қазақ-стан Респуб-лика-сының Үкіме-тіне ақпарат	АШМ (жинақ-тау), БҒМ, облыс-тар, Астана қала-сының әкім-діктері	Қазан, жыл сайын	2008 жыл - 61,48 2009 жыл - 73,93 2010 жыл - 77,98	Жергі-лікті бюджет

2.6.5.	"Жасыл ел" жастар еңбек жасақтарының қызметіне төлем жасауды қамтамасыз ету	АШМ-ге ақпарат	БҒМ	Қазан, жыл сайын	2008 жыл - 210,0 2009 жыл - 224,40 2010 жыл - 240,13	Республикалық бюджет
2.6.6.	Республика бойынша: "Менің атаулы ағашым", "Парктер шеруі", "Жасыл бақ - таза қала" табиғат қорғау акцияларын, сондай-ақ орман мен бақ айлығын өткізу	АШМ-ге ақпарат	БҒМ, облыстар, Астана қаласының әкімдіктері	10 қаңтар, 10 шілде, жыл сайын	2008 жыл - 1,70 2009 жыл - 1,90 2010 жыл - 2,20	Жергілікті бюджет
2.6.7.	Мектеп орманшылықтарының жұмысын қалпына келтіру	АШМ-ге ақпарат	БҒМ, облыстар, Астана қаласының әкімдіктері	10 қаңтар, 10 шілде, жыл сайын	2008 жыл - 7,2 2009 жыл - 7,58 2010 жыл - 8,23	Жергілікті бюджет
2.6.8.	Мектеп орманшылықтары арасында Ұлттық конкурс өткізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	АШМ (жинақтау), БҒМ, облыстар, Астана қаласының әкімдіктері	1 ақпан, 1 тамыз, жыл сайын	2008 жыл - 0,60 2009 жыл - 0,60 2010 жыл - 0,60	Жергілікті бюджет
2.7. Жеке орман қорын қалыптастыру және дамыту						
2.7.1.	Жеке орман қорын құруға бөлінген жерлерде екпелерге мониторинг өткізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	АШМ (жинақтау), ЖРА, облыс әкімдіктері	1 ақпан, 1 тамыз, жыл сайын	2008 жыл - 0,50 2009 жыл - 0,50 2010 жыл - 0,30	Жергілікті бюджет
	Аймақтарда жеке орман қорын құру үшін бөлуге болатын жер телімдерінің алқаптарын	Жергілікті	ЖРА (жинақ		2008 жыл - 1,70	

2.7.2.	анықтау, өзге жер санаттарын жеке орман қорының жерлері санатына (нысаналы мақсат - орман өсіру) ауыстыру жөнінде іс-шаралар жүргізу	атқарушы органдар -дың шешімі, АШМ-ге ақпарат	-тау), облыс-тар әкім-діктері	10 қаңтар, 10 шілде, жыл сайын	2009 жыл - 5,70 2010 жыл - 5,50	Жергі-лікті бюджет
3. Орман орналастыру және орман шаруашылығын жобалау						
3.1.	Орман мекемеле-рінде (орман орналастыру жоба -ларын әзірлеу), Республикалық маңызды заңды тұлға мәртебесі бар ерекше қорғалатын орман табиғи аумақта-рында (ЕҚТА басқару жоспар-ларын әзірлеу) орман орналасты-ру шараларын жүргізу	Қазақ-стан Респуб-лика-сының Үкіме-тіне ақпарат	АШМ	1 ақпан, 1 тамыз, жыл сайын	2008 жыл - 214,13 2009 жыл - 194,28 2010 жыл - 187,35	Респуб-ликалық бюджет
3.2.	Мемлекеттік орман қоры телімдерінде жобалау-іздесті-ру жұмыстарын жүргізу, соның ішінде орман тұқымбақтарын жобалау	Қазақ-стан Респуб-лика-сының Үкіме-тіне ақпарат	АШМ	1 ақпан, 1 тамыз, жыл сайын	2008 жыл - 58,38 2009 жыл - 44,36 2010 жыл - 44,36	Респуб-ликалық бюджет
4. Орман және орман-саябақ саласында кадрлар даярлау және олардың біліктілігін арттыру						
4.1.	Орман және орман -саябақ шаруашы-лығы мамандары-ның біліктілігін арттыруды және	Қазақ-стан Респуб-лика-	АШМ	1 ақпан, 1	2008 жыл - 2,10 2009 жыл	

	оларды қайта даярлауды ұйымдастыру	сының Үкіме-тіне ақпарат		тамыз, жыл сайын	- 2,10 2010 жыл - 2,10	Респуб-ликалық бюджет
5. Бағдарламаны ақпараттық қамтамасыз ету						
5.1.	"Жасыл ел" акциясын өткізу	АШМ-ге ақпарат	БҒМ (жинақ-тау), МАМ, облыс-тар, Астана қала-сының әкім-діктері	10 қаңтар, 10 шілде, жыл сайын	2008 жыл - 2,92 2009 жыл - 3,12 2010 жыл - 3,33 2008 жыл - 5,50 2009 жыл - 6,00 2010 жыл - 5,70	Респуб-ликалық бюджет Жергі-лікті бюджет
5.2.	Дөңгелек үстелдер, семинарлар өткізу	АШМ-ге ақпарат	БҒМ (жинақ-тау), облыс-тар, Астана қала-сының әкім-діктері	10 қаңтар, 10 шілде, жыл сайын	2008 жыл - 0,55 2009 жыл - 0,56 2010 жыл - 0,57	Жергі-лікті бюджет
5.3.	Жарнамалық іс-шаралар өткізу	АШМ-ге ақпарат	БҒМ (жинақ-тау), облыс-тар, Астана қала-сының әкім-діктері	10 қаңтар, 10 шілде, жыл сайын	2008 жыл - 6,10 2009 жыл - 6,40 2010 жыл - 6,40	Жергі-лікті бюджет
5.4.	Жазғы демалыс кезіне студент-тік еңбек жасақ-тары үшін жұмыс көлемдерінің мониторингін өткізу	АШМ-ге ақпарат	БҒМ (жинақ-тау), МАМ, облыс-тар, Астана қала-сының әкім-діктері	сәуір-мамыр, жыл сайын	2008 жыл - 5,55 2009 жыл - 5,75 2010 жыл - 6,35	Жергі-лікті бюджет

5.5.	"Жасыл ел" бағдарламасы шеңберінде өткізілетін іс-шараларды жүйелі түрде ақпаратпен сүйемелдеп отыруды қамтамасыз ету	АШМ-ге ақпарат	МАМ	тұрақты	Шығынсыз	Мемлекеттік тапсырыс шеңберінде
	Мемлекеттік бюджеттің қаражаты, барлығы:				2008 жыл - 14582,07 2009 жыл - 15073,88 2010 жыл - 15598,54	
	соның ішінде:					
					2008 жыл -7228,57 2009 жыл -7086,17 2010 жыл -7400,09	Республикалық бюджет
					2008 жыл -7353,50 2009 жыл -7987,71 2010 жыл -8198,45	Жергілікті бюджет
	Қарыз қаражаты				2008 жыл - 917,08 2009 жыл - 637,16 2010 жыл - 587,06	

Ескертпе:

2008-2010 жылдарға арналған республикалық және жергілікті бюджеттен қаржыландырылатын шығыстар көлемі тиісті қаржы жылына арналған "Республикалық бюджет туралы" Қазақстан Республикасының Заңына және жергілікті бюджет туралы облыстар, Астана қаласы мәслихаттарының шешімдеріне сәйкес нақтыланатын болады.

Аббревиатуралардың толық жазылуы:

АШМ - Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылық министрлігі

ККМ - Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрлігі

БҒМ - Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі

МАМ - Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігі

ЖРА - Қазақстан Республикасы Жер ресурстарын басқару агенттігі

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК